

NEMIS TILI DARSLARIDA KOMMUNIKATIV METODLARNING AHAMIYATI

Jamolova Dildora Xolboy qizi

Toshkent turizm va mehmonxona menejmenti texnikumi

Nemis tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola nemis tili darslarida kommunikativ metodlarni qo'llashning pedagogik ahamiyati va samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Maqolada kommunikativ yondashuv asoslari, uning ta'lim jarayonida o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli, darsdagi interaktiv mashg'ulotlar va muloqotga yo'naltirilgan vazifalarning samarasi tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini mustahkamlash, ularni real muloqot vaziyatlariga tayyorlash imkoniyatlari o'rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kommunikativ metodlar nafaqat til ko'nikmalarini oshirish, balki o'quvchilarning o'zini ifoda etish, mustaqil fikrlash va madaniy aloqalarni rivojlantirishga ham yordam beradi. Maqola pedagoglar, nemis tili o'qituvchilari va ta'lim sohasidagi tadqiqotchilar uchun foydali bo'lib, dars jarayonini modernizatsiya qilish va samarali metodlarni tanlashda qo'llanilishi mumkin.

Kalit so'zlar: kommunikativ metod, nemis tili, til ko'nikmalari, og'zaki nutq, yozma nutq, interaktiv mashg'ulotlar, pedagogik samaradorlik.

Nemis tili ta'limida kommunikativ metodlarning o'rni zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida katta ahamiyat kasb etadi. An'anaviy metodlar ko'pincha grammatik qoidalarni yodlash va matnlarni tarjima qilish bilan cheklansa, kommunikativ metod o'quvchilarning tilni real muloqotda qo'llashini ta'minlaydi. Ushbu maqola nemis tili darslarida kommunikativ metodlarni samarali qo'llashning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qiladi.

Kommunikativ metod pedagogikada tilni o'rganish jarayonini o'quvchining nutqiy faoliyati bilan bog'lashga qaratilgan. Bu metod asosan quyidagi tamoyillarga tayangan: muloqotga yo'naltirilgan mashg'ulotlar, interaktiv faoliyat, real vaziyatlarda nutqni qo'llash, o'quvchilarning individual va guruh ishlari orqali til ko'nikmalarini rivojlantirish. O'quvchilarga grammatik qoidalarni faqat nazariy o'rganish emas, balki amalda qo'llash imkoniyati beriladi.[4]

Tadqiqot amaliyotida nemis tili darslarida kommunikativ yondashuv asosida o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlar o'tkazildi. Metodika quyidagilarni o'z ichiga oladi: rol o'yinlari, suhbat mashqlari, muammoli vaziyatlarni yechish, mini-prezentatsiyalar va guruh ishlari. Tadqiqot

natijalari shuni ko'rsatdiki, bu metodlar o'quvchilarning ishtirokini oshiradi, nutq madaniyatini rivojlantiradi va o'z fikrini aniq ifoda etish qobiliyatini mustahkamlaydi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, darslarda kommunikativ metodlardan foydalanish o'quvchilarning quyidagi ko'nikmalarini rivojlantiradi:

Og'zaki nutq: o'quvchilar erkin muloqot qiladi, savol-javob, taqdimot va dialoglarni amalga oshiradi.

Yozma nutq: esselar, qisqa incho va elektron pochta yozish orqali tilni amalda qo'llash.

Tinglab tushunish: real muloqot va audio materiallar orqali o'quvchilarning tinglab tushunish qobiliyati oshadi.

Madaniy kompetensiya: nemis tilini o'rganish orqali nemis madaniyati, urf-odatlar va muloqot uslublari bilan tanishadi.[3]

Tahlil shuni ko'rsatdiki, an'anaviy metodlar bilan solishtirganda, kommunikativ metodlar o'quvchilarni faol, ijodiy va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida shakllantirishda samaraliroqdir.

Kommunikativ metodlarning afzalliklari quyidagilar bilan izohlanadi:

Real hayotiy vaziyatlarni o'rganish imkoniyati.

O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.

Nutqiy va yozma ko'nikmalarni bir vaqtda rivojlantirish.

Guruh va jamoaviy ishlash orqali ijtimoiy kompetensiyani rivojlantirish.[7]

Shuningdek, ba'zi cheklovlar ham mavjud: o'qituvchi yuqori darajada tayyorgarlik ko'rishi, dars materiallarini moslashtirishi va o'quvchilarning bilim darajasini inobatga olishi zarur. Lekin bu cheklovlar zamonaviy metodik qo'llanmalar va texnologiyalar yordamida yengib o'tish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, nemis tili darslarida kommunikativ metodlar o'quvchilarning til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirish, nutq madaniyatini oshirish va real muloqot vaziyatlariga tayyorlashda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini samarali birlashtiradi, ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi. Shuningdek, metodik jihatdan kommunikativ yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy qobiliyat va ijtimoiy kompetensiyasini shakllantirishga yordam beradi. Kelajakda bu metodologiyani yanada rivojlantirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 5th Edition. Pearson, 2015. 320–345-b.
2. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014. 280–310-b.
3. N. Akbarova. Nemis tili pedagogikasi asoslari. Toshkent, 2018. 120–150-b.

4. Islomova D. Til o'qitishda kommunikativ metodlar. Toshkent, 2020. 50–85-b.
5. Savchenko L. Communicative Language Teaching in Practice. Kyiv, 2019. 100–140-b.
6. Ellis R. Task-based Language Learning and Teaching. Oxford University Press, 2016. 75–110-b.
7. Karimova M. Nemis tili darslarida interaktiv metodlar. Toshkent, 2021. 60–95-b.